

RADIKALIZÁCIA MLADÝCH ĽUDÍ V ONLINE PRIESTORE

Digitálne bezpečie mladých ľudí
a prevencia radikalizácie v online
priestore

Výstupy z okrúhleho stola

Projekt:

Spolu pre zdravé médiá: Projekt na posilnenie gramotnosti a zmierňovanie radikalizácie mládeže

Realizátor projektu:

Rada mládeže Slovenska v spolupráci s Českou radou dětí a mládeže

Jún 2026

Názov publikácie:

Digitálne bezpečie mladých ľudí a prevencia radikalizácie v online priestore. Výstupy z okrúhleho stola

Autorka:

Mgr. Ema Brunovská

Vydavateľ:

Rada mládeže Slovenska v spolupráci
s Českou radou dětí a mládeže

Rok vydania:

2026

Projekt:

Publikácia vznikla v rámci projektu Spolu pre zdravé médiá:
Projekt na posilnenie gramotnosti a zmierňovanie radikalizácie
mládeže financovaného Európskou úniou. Finančná podpora
projektu bola realizovaná v rámci programu Erasmus+.

Vyjadrené názory a postoje sú však len názormi a vyhláseniami
autoriek a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská
Európskej únie alebo Národnej agentúry Erasmus+. Európska únia
ani orgán udeľujúci grant za ne nenesú zodpovednosť.

Keď hovoríme o účastníkoch, myslíme účastníkov aj účastníčky.
Rodová rovnosť aj rovnosť príležitostí vo všetkých ich podobách sú
naším najhlbším presvedčením, pre účely výskumnej správy
používame iba pre zjednodušenie textu spoločné zaužívané
oslovenie.

Publikácia neprešla finálnou jazykovou korektúrou.

Financovaný
Európskou úniou

RmS Rada mládeže
Slovenska

Mladí ľudia potrebujú v online priestore viac bezpečia, dôvery a sprevádzania

Rada mládeže Slovenska zorganizovala okrúhly stôl venovaný digitálnemu bezpečiu mladých ľudí a prevencii radikalizácie v online priestore. Stretnutie sa uskutočnilo v rámci projektu „Spolu pre zdravé médiá“, ktorý sa zameriava na to, ako sociálne siete, online komunity a digitálny obsah ovplyvňujú postoje, správanie a každodennú skúsenosť mladých ľudí.

Cieľom stretnutia bolo pomenovať hlavné riziká online prostredia pre mladých ľudí a hľadať riešenia, ktoré môžu priniesť školy, rodičia, štát, neziskový sektor, odborníci aj technologické platformy.

Dôležité bolo, že do diskusie nevstupovali iba odborníci a zástupcovia inštitúcií, ale aj samotní mladí ľudia, ktorých sa téma priamo týka.

Výstup zachytáva hlavné témy a odporúčania, ktoré zazneli počas diskusie, a slúži ako podklad pre ďalšiu odbornú aj verejnú debatu.

Online svet ako priestor podpory aj rizika

Online svet je dnes pre mladých ľudí oveľa viac než len priestor zábavy.

Je to miesto, kde hľadajú informácie, vzťahy, komunitu, identitu aj uznanie. Práve preto môže byť internet zároveň priestorom podpory, ale aj rizika.

Z diskusie vyplynulo, že radikalizáciu mladých ľudí nemožno chápať iba ako príklon k extrémistickým názorom. Často ide o širší proces, v ktorom sa spájajú neistota, osamelosť, frustrácia, potreba prijatia a vystavenie rizikovému alebo manipulatívne obsahu.

Mladý človek sa nemusí vedome rozhodnúť, že vyhľadáva radikálne prostredie. Niekedy doň vstupuje postupne cez humor, krátke videá, influencerov, herné komunity, obsah o úspechu, sebazlepšovaní alebo cez skupiny, ktoré mu ponúkajú jednoduché odpovede na zložité osobné či spoločenské problémy.

Algoritmy, emócie a informačné bubliny

Jednou z hlavných tém bola úloha sociálnych sietí a algoritmov. Účastníci upozorňovali, že mladým ľuďom sa často opakovanne zobrazuje podobný alebo čoraz vyhrotenejší a extrémnejší obsah. To môže posilňovať názorové bubliny, polarizáciu a vystavovanie rizikovým témam.

Problematický obsah pritom nemusí vždy vyzeráť ako otvorená propaganda. Často prichádza nenápadne cez vtipy, memy, krátke videá, osobné príbehy alebo obsah, ktorý pracuje so strachom, hnevom, pocitom krivdy či neistoty.

Práve emocionálny obsah má v online prostredí často veľký dosah. Mladí ľudia tak môžu byť opakovanne vystavení témam, ktoré v nich vyvolávajú úzkosť, nedôveru, hnev alebo pocit, že svet je nepriateľské a nebezpečné miesto.

Duševné zdravie, osamelosť a potreba prijatia

Dôležitou témou bolo aj duševné zdravie. Mladí ľudia môžu byť neustále online, no zároveň sa cítiť osamelo, neisto alebo pod tlakom.

Sociálne siete často vytvárajú nerealistický obraz krásy, úspechu, výkonu a dokonalého života. To môže viesť k porovnávaniam sa, úzkosti, pocitom menejcennosti alebo k hľadaniu prijatia v komunitách, ktoré nemusia byť bezpečné.

Účastníci upozorňovali, že rizikové online komunity často neponúkajú mladým ľuďom iba obsah. Ponúkajú im aj pocit spolupatričnosti, jasnú identitu, vysvetlenie problémov a jednoduchý obraz sveta. Práve preto môžu byť príťažlivé najmä pre tých, ktorí sa cítia osamelo, neisto alebo neprijatí.

Bezpečnostné riziká v online priestore

Účastníci pomenovali aj konkrétne bezpečnostné riziká, ktorým mladí ľudia v online priestore čelia. Patrí medzi ne kyberšikana, online obťažovanie, grooming, zneužívanie osobných údajov, agresívna komunikácia či lákanie do pochybných finančných schém.

Viacere z týchto problémov sa dejú v prostredí, kde mladí často nevedia, komu môžu dôverovať a na koho sa obrátiť.

Jedným z najsilnejších zistení bola potreba dôvery medzi mladými ľuďmi a dospelými.

Mladí sa pri problémoch v online priestore často neobracajú na rodičov, učiteľov alebo odborníkov, pretože sa boja zákazu, odsúdenia, zľahčenia alebo nepochopenia.

Ak chceme mladých ľudí chrániť, nestačí im hovoriť, čo nemajú robiť. Potrebujú dospelých, ktorí rozumejú ich svetu a dokážu s nimi viesť otvorený rozhovor.

Aké riešenia zazneli v diskusii

Odborníci a účastníci okrúhleho stola sa zhodli, že riešenia nemôžu stáť iba na zákazoch, jednorazových prednáškach alebo prenesení zodpovednosti na rodičov a školy. Potrebná je kombinácia vzdelávania, prevencie, regulácie platforiem, dostupnej pomoci a lepšej spolupráce medzi inštitúciami.

V oblasti technológií zaznela potreba väčšej zodpovednosti digitálnych platforiem. Sociálne siete by nemali byť posudzované iba podľa toho, aký obsah sa na nich objaví, ale aj podľa toho, ako ho ich algoritmy odporúčajú a zvýrazňujú. Účastníci hovorili o potrebe úpravy odporúčacích mechanizmov, obmedzenia šírenia extrémneho a násilného obsahu, rýchlejšieho odstraňovania škodlivých príspevkov a jasnejších sankcií pri neplnení pravidiel.

Dôležitou témou bola aj implementácia európskej legislatívy v oblasti digitálnych služieb. Z diskusie vyplynulo, že pravidlá nestačí mať formálne nastavené – musia byť aj vymáhateľné. Ak digitálne produkty nie sú pre deti a mladých bezpečné, nemali by byť pre nich dostupné bez primeranej ochrany.

Pri školách účastníci zdôraznili potrebu systematickej digitálnej a mediálnej gramotnosti. Tá by nemala byť zameraná iba na technické zručnosti, ale aj na porozumenie algoritmom, dezinformáciám, hoaxom, extrémizmu, online manipulácii, kyberšikanu a tlaku sociálnych sietí. Zaznelo, že školy potrebujú kvalitné metodiky, akreditované vzdelávanie pre učiteľov a riaditeľov a viac priestoru na preventívnu prácu s mladými ľuďmi.

Účastníci zároveň upozornili, že škola by nemala byť iba miestom výkonu a hodnotenia. Mala by byť aj priestorom dôvery, rozhovoru a rozvoja digitálnej zrelosti. Diskutovalo sa aj o potrebe obmedziť rozptyľovanie počas vyučovania, napríklad pravidlami pre používanie telefónov. Takéto opatrenie však bolo vnímané skôr ako doplnok, nie ako samostatné riešenie.

Významnú úlohu majú aj rodičia. Odborníci zdôraznili, že rodičovské kompetencie nemajú byť len o kontrole mobilu alebo nastavovaní zákazov. Rodičia potrebujú podporu v tom, ako s deťmi hovoriť o online svete, ako rozpoznať varovné signály, ako nastavovať hranice bez straty dôvery a ako vedieť, kam sa obrátiť, keď sa objaví problém.

V oblasti verejných politík zaznelo, že štát by mal prevziať silnejšiu koordinačnú úlohu. Digitálne bezpečie mládeže presahuje jeden rezort a dotýka sa školstva, vnútra,

zdravotníctva, sociálnych vecí, mediálnej regulácie aj podpory duševného zdravia. Účastníci navrhovali lepšie prepájať existujúce inštitúcie, podporiť spoluprácu medzi školami, políciou, neziskovým sektorom a odborníkmi a vytvoriť stabilnejšie financovanie preventívnych aktivít.

Za dôležité bolo označené aj posilnenie neziskového sektora a mládežníckych organizácií. Tie často pracujú priamo s mladými ľuďmi, rozumejú ich realite a vedia prinášať praktické riešenia z terénu. Aby však mohli byť stabilnou súčasťou prevencie, potrebujú dlhodobú podporu, financovanie a priestor na spoluprácu so školami a verejnými inštitúciami.

Diskusia sa dotkla aj digitálnej kriminality. Účastníci upozornili, že štát potrebuje posilniť kapacity polície a odborníkov, ktorí sa venujú trestnej činnosti v online priestore. Ak má systém účinne reagovať na kyberšikanu, grooming, vydieranie alebo šírenie extrémistického obsahu, potrebuje ľudí, technické nástroje, financie a jasnú politickú podporu.

Školy a rodičia ako sprievodcovia digitálnym svetom

Školy by sa mali stať bezpečnejším a zmyslupnejším miestom. Nemali by byť iba priestorom výkonu a hodnotenia, ale aj miestom dôvery, rozhovoru, rozvoja charakteru a digitálnej zrelosti.

Mediálna a digitálna gramotnosť by nemala znamenať len technickú prácu s počítačom. Mala by zahŕňať aj porozumenie algoritmom, hoaxom, extrémizmu, online manipulácii, kyberšikane a tlaku sociálnych sietí.

Na to však školy potrebujú podporu. Učitelia a riaditelia potrebujú kvalitné metodiky, vzdelávanie, menej administratívnej záťaže a čas venovať sa témam, ktoré mladí ľudia skutočne riešia.

Dôležitú úlohu majú aj rodičia. Od rodičov sa dnes očakáva, že budú rozumieť platformám, nastavovať hranice, rozpoznávať riziká a zároveň si udržiavať dôveru svojich detí. Mnohí však na túto úlohu nemajú dostatok informácií ani podpory.

Rodičovské kompetencie preto nemajú byť len o kontrole mobilu, ale najmä o schopnosti viesť rozhovor, vnímať zmeny v správaní dieťaťa a vedieť, kde hľadať pomoc.

Spoločná zodpovednosť štátu, platforiem a komunit

Neziskový sektor a mládežnícke organizácie boli v diskusii pomenované ako dôležití aktéri prevencie. Často sú bližšie k mladým ľuďom, rozumejú ich realite a vedia prinášať príklady z praxe.

Môžu vytvárať bezpečné priestory, realizovať neformálne vzdelávanie a prepájať školy, rodiny, odborníkov a komunity. Aby túto úlohu mohli plniť, potrebujú stabilnú podporu a dlhodobé financovanie.

Štát by mal v tejto téme zohrávať aktívnejšiu koordinačnú úlohu. Digitálne bezpečie mládeže presahuje jeden rezort a týka sa školstva, vnútra, zdravotníctva, sociálnych vecí, mediálnej regulácie aj podpory duševného zdravia.

Účastníci zdôraznili potrebu lepšej spolupráce medzi inštitúciami, odbornej podpory pre školy, dostupných služieb pomoci a jasnejšej vymožitelnosti práva v online priestore.

Väčšiu zodpovednosť však musia niesť aj technologické platformy. Nestačí riešiť iba jednotlivé škodlivé príspevky. Potrebne je hovoriť aj o tom, ako sú nastavené algoritmy, odporúčacie mechanizmy, nekonečný obsah, reklama a ekonomika pozornosti.

Ak digitálne produkty nie sú pre deti a mladých bezpečné, nemali by byť pre nich dostupné bez primeranej ochrany.

Dôležitou témou bola aj digitálna kriminalita. Účastníci upozornili, že štát potrebuje posilniť kapacity polície a odborníkov, ktorí sa venujú trestnej činnosti v online priestore.

Ak má systém účinne reagovať na kyberšikanu, grooming, vydieranie alebo šírenie extrémistického obsahu, potrebuje ľudí, financie, technické nástroje a jasnú politickú podporu.

Politiky pre mladých nemajú vznikáť bez mladých

Z diskusie zároveň vyplynulo, že politiky pre mladých ľudí sa stále príliš často tvoria bez mladých ľudí. To je zásadný problém.

Ak majú byť opatrenia účinné, mladí nemajú byť iba cieľovou skupinou, ale aj spolutvorcami riešení. Práve oni najlepšie vedia, čo v online priestore zažívajú, čomu čelia a aký typ podpory by bol pre nich dôveryhodný.

Digitálne bezpečie mladých ľudí je spoločná zodpovednosť.

Týka sa rodičov, škôl, štátu, neziskového sektora, polície, samospráv, odborníkov aj technologických platforiem. Najdôležitejšie však je, aby mladí ľudia neboli v online priestore ponechaní sami.

Ak chceme predchádzať radikalizácii a ďalším rizikám, nestačí mladým hovoriť, čo nemajú robiť. Potrebujeme byť prítomní tam, kde dnes vyrastajú aj v digitálnom svete.

Mladí ľudia potrebujú bezpečné vzťahy, dôveryhodné informácie, dostupnú pomoc a zmysluplné komunity, v ktorých nemusia hľadať prijatie a odpovede v rizikových alebo manipulatívnych online priestoroch.